

Napísal Administrator
Štvrtok, 07 November 2019 14:52 -

Ochranu zdravia ľudí i zvierat je možné dosiahnuť iba aktívnou spoluprácou expertov z kontroly a výskumu v humánnej i veterinárnej oblasti. Vedecké hodnotenie rizika je základom pre riadenie rizika. Správa obsahuje dáta nielen z úradnej kontroly vykonávanej v rezortoch pôdohospodárstva a zdravotníctva, ale i dáta z výskumných pracovísk a univerzít. Prípravu správy koordinoval Národný kontaktný bod pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA. Na správe spolupracovalo 70 expertov z 26 vedeckých, odborných a kontrolných organizácií.

Správa popisuje stav u 35 pôvodcov zoonóz, 5 alimentárnych nákaz bez zoonotického potenciálu a 4 pôvodcov nákaz z vody. Zo 44 sledovaných agensov je 23 bakteriálnych, 10 parazitárnych, 10 vírusových a prionových.

V roku 2018 bolo hlásených 29 080 humánnych ochorení spôsobených sledovanými pôvodcami, pričom 28,9 % tvorili kampylobakteriózy, 24,8 % salmonelózy a 13,8 % ochorení bolo spôsobených rotavírusmi. Vyším percentom sa na ochoreniach podieľali aj *Clostridium difficile* 11,6 %, Norwalk vírus 9,6 %, *Borrelia burgdorferi s.l.* 3,4 % a *Escherichia coli* 1,5 %.

Desať zo sledovaných pôvodcov bolo príčinou 1 041 humánnych epidémií, z ktorých v 53,8 % boli salmonelózy, 19,4 % boli kampylobakteriózy a 13,6 % epidémií bolo spôsobených rotavírusmi. Menším percentom sa na prevažne menších epidémiách podieľali norovírusy (Norwalk) v 9,7 %, vírus hepatitídy A 1,4 %, šigely 1,2 %, vírus kliešťovej encefalitídy 0,4 % a yersinie a *E. coli* po 0,2 % a stafylokoky, ktoré vyvolali enterotoxikózy (0,01 %). Päť zo sledovaných pôvodcov bolo príčinou úmrtí 49 pacientov.

Na prítomnosť 14 pôvodcov bolo vyšetrených 48 268 vzoriek potravín s pozitívnym nálezom v 1,9 % vzoriek. Vyšie percentá pozitívnych nálezov boli u *Yersinia* spp. (64,0 %), *Enterococcus* spp. (47,7 %) a *Toxoplasma gondii* (23,3 %).

Prítomnosť 30 pôvodcov bola sledovaná v 1 515 488 vzorkách pochádzajúcich od hospodárskych i divo žijúcich zvierat, domácich miláčikov a zoo zvierat odobratých v rámci úradnej kontroly, preventívnych monitoringov, výskumu, ako i od chorých či uhynutých zvierat. Pozitívne nálezy tvorili 0,2 % vzoriek. Vyššie percentá pozitívnych nálezov boli zaznamenané u

Clostridium

spp. 49,5 %,

Borrelia burgdorferi s.l.

22,9 %,

Francisella tularensis

20,9 %,

Babesia

spp. 17,4 %, HEV 15,8 %,

Staphylococcus aureus

15,6

%,

Anaplasma phagocytophilum

14,8 %,

Thelazia

spp. 11,9 %,

Campylobacter

spp. 11,3 %.

Krmivá – 489 vzoriek, boli vyšetované iba na prítomnosť *Salmonella* spp. (1,6 % pozitívnych vzoriek), *Escherichia coli*

(0 % pozitívnych vzoriek) a

Clostridium

spp. (2,0 % pozitívnych vzoriek).

Na prítomnosť 9 pôvodcov bolo vyšetrených 148 998 vzoriek vody a prostredia, z ktorých 2,8 % bolo pozitívnych, na čom sa najvyššou mierou podieľali najmä *Legionella* spp. 16,1 % a *E. coli* 3,9 %.

V 2 808 vyšetrených kliešťoch a v 71 vzorkách poolov kliešťov bola sledovaná prítomnosť 4 patogénov prenášaných týmito vektormi. Z kliešťov cicajúcich na ľuďoch bolo 18,8 % pozitívnych na

Borrelia

burgdorferi

s. l., 5,0 % na

Anaplasma phagocytophilum

Napísal Administrator

Štvrtok, 07 November 2019 14:52 -

---

a

□

0,5 % na

Coxiella burnetii

. Z kliešťov cicajúcich na zvieratách bolo 71,4 % pozitívnych (daniele) na

Anaplasma phagocytophilum

a 34,0 % pozitívnych (vtáky) na

Borrelia burgdorferi

s. l.. Z kliešťov odobratých z vegetácie bolo 31,7 % pozitívnych na

Borrelia burgdorferi

s. l., 2,2 % pozitívnych na

Coxiella burnetii

a 32% poolov kliešťov bolo pozitívnych na vírus kliešťovej encefalitídy.

Súčasťou správy sú i výsledky vyšetrení na rezistenciu mikroorganizmov voči antimikrobiálnym látkam, ktorá má celosvetovo vzrastajúci trend a predstavuje reálne nebezpečenstvo pri liečbe infekcií. Mikrobiálna rezistencia bola sledovaná u *Salmonella* spp., *E.coli*, *Campylobacter* spp.,
Stap

hylococcus aureus

a

□ *Enterococcus*

spp.

V roku 2018 prebiehalo monitorovanie mikrobiálnej rezistencie izolátov *Salmonella* spp. získaných z koží jatočných brojlerov a výkrmových moriek a trusu od nosníc, brojlerov a výkrmových moriek. Zo vzoriek jatočných tiel brojlerov bolo získaných 115 izolátov, najčastejším bola

S.

Infantis a

S.

Enteritidis, zo vzoriek jatočných tiel moriek nebol získaný žiadny izolát.

Zo vzoriek trusov bolo získaných spolu 82 izolátov, pričom najčastejším sérovarom boli S. Infa

ntis,

S.

Enteritidis a

S.

Typhimurium. Z pohľadu mikrobiálnej rezistencie bola najhoršia situácia sledovaná u izolátov

S

. Infantis, kde rezistencia varíovala od miernej hladiny rezistencie voči ampilicínu, tetracyklínom

Napísal Administrator

Štvrtok, 07 November 2019 14:52 -

---

až po vysokú hladinu rezistencie voči chinolónovým a fluorchinolónovým antimikrobiálnym látkam.

Z hľadiska rezistencie *E. coli* voči antibiotikám bolo zo 425 vzoriek získaných z chovov brojlerov stanovených 85 antibiotických profilov a zo 150 vzoriek mäsa brojlerov bolo 116 vzoriek mäsa pozitívnych na prítomnosť *E. coli* produkujúcej enzýmy typu ESBL, resp. AmpC. V rámci výskumu sa tiež sledovala prítomnosť celkových a rezistentných kmeňov

E. coli

v 38 vzorkách vôd, sedimentov a potravín.

Z hľadiska rezistencie *Campylobacter* spp. voči antibiotikám bol v roku 2018 vykonaný monitoring mikrobiálnej rezistencie v slepých vakoch hydiny odobratých z jatočných tiel na bitúnku. Hladina rezistencie voči makrolidom (erytromycínu) varíruje v závislosti od živočíšneho druhu. Vyššia hladina rezistencie u izolátov z ošípaných súvisí s častejšou aplikáciou týchto látok. Podobná situácia je taktiež v prípade triedy aminoglykozidov. Rezistencia voči gentamicínu (aminoglykozidy G) vykazuje dlhodobo veľmi nízku úroveň. Vyššia hladina rezistencie u izolátov zo zvierat má ustálený trend voči tetracyklínu, ciprofloxacínu a kyseline nalidixovej. Vyššiu úroveň rezistencie voči ciprofloxacínu a tetracyklínu vykazujú na Slovensku aj humánne izoláty, čo koreluje aj s údajmi z iných členských štátov EÚ.

Rezistencia voči meticilínu bola monitorovaná u 455 izolátov *Staphylococcus aureus* z potravín, vody a sterov z prostredia. Rezistencia voči meticilínu nebola zistená u žiadneho izolátu z vody. Jeden izolát zo steru z potravinárskeho prostredia, jeden izolát z potravín a jeden izolát pochádzajúci z klinického materiálu vykazovali rezistenciu voči meticilínu.

Z environmentálnych vzoriek povrchových vôd a ich sedimentov bolo izolovaných 29 rezistentných kmeňov enterokokov. Išlo prevažne o *E. faecalis*, v menšej miere *E. faecium* a *E. durans*

. Z 29 izolátov 14 vykazovalo multirezistenciu. Nadprodukcia efluxných púmp ako jeden z mechanizmov rezistencie bola u 22 izolátov. Dvadsaťštyri izolátov vykazovalo rezistenciu voči vankomycínu, pričom u 33 % bol detegovaný gén *vanA*